

Af *Ole Olsen* (SF) til finansministeren (26/8 77):

»Vil ministeren tage skridt til at sikre, at licitationslovens regler om offentlig licitation bringes i anvendelse ved offentlige myndigheders og institutioners køb eller leje af edb-anlæg, herunder installationer til udvidelse af eksisterende anlæg?«

(Spm. nr. 510).

Begrundelse.

Det offentliges anvendelse af edb er i dag domineret af ét bestemt edb-firma: IBM. Dominansen er total i de to offentlige edb-organisationer, Data-centralen og Kommunedata, idet disse udelukkende anvender IBM-anlæg, bortset fra visse perifere installationer.

Dette er en ganske uholdbar situation af flere årsager. For det første indebærer den faktiske binding til IBM, at man ikke får undersøgt, hvorledes en given edb-opgave kan løses bedst og billigst. For det andet betyder bindingen, at edb-anvendelsen sker i store, centraliserede anlæg, hvilket overhovedet styrker centralistiske tendenser i den offentlige forvaltning på tværs af politiske krav om nærdemokrati og selvstyre. For det tredje svækker det grundlaget for udvikling i dansk edb-industri.

Et par eksempler kan belyse situationen:

Siden 1973 har Kommunedata arbejdet med udviklingen af et sygehus-edb-system, det røde system. Forarbejdet hertil blev formelt gjort i Århus amtskommune, men reelt var det IBM-teknikere, der stod for den konkrete udformning af systemet. Da Kommunedata overtog projektet, undlod man at undersøge mulige alternativer til IBM-løsningen. Resultatet har været, at man har bundet sig til udvikling af et enormt dyrt edb-system, fuldstændig på IBMs præmisser. Bindingen til IBM har endog været så stærk, at man fortsat fra Kommunedatas side afviser at foretage en seriøs undersøgelse af alternative muligheder. Dette er ikke mindst bemærkelsesværdigt i betragtning af, at der ligger et konkret tilbud fra den eneste danske edb-producent, Regnecentralen, på en tilsyneladende langt bedre og billigere løsning.

En ganske analog situation var omtalt i dagspressen i slutningen af 1974 i forbindelse med udviklingen af CPR-2. Her benyttede Datacentralen tilsyneladende sin myndighed som godkendende instans til at sikre, at ar-

bejdet med CPR-2 blev overladt Datacentralen selv.

Det af finansministeren nedsatte edb-samordningsudvalg har drøftet det af Kommunedata udviklede SIP-projekt, herunder hvorvidt man skulle fortsætte med udvikling og tilslutning til projektet. Udvalget med undtagelse af repræsentanterne for amter og kommuner konkluderer bl. a., at et så væsentligt forhold som den fremtidige økonomi i SIP-systemet endnu er uafklaret. Det indikerer, at Kommunedata på trods af de mange erfaringer med IBM-anlæg og på trods af de mange tidligere IBM-medarbejdere, der er ansat i organisationen, ikke har overblik over omkostningerne. Med andre ord tyder noget på, at kommunerne også på dette punkt bliver trukket rundt ved næsen af IBM.

I udlandet fører man en overordentlig rundhåndet politik over for de respektive nationale edb-industrier. I Frankrig er der således tale om, at den halvoftentlige edb-koncern CII-HK får et årligt tilskud, der i 1976 udgjorde 500 mill. FF, og som i 1979 vil være faldet til 100 mill. FF, samt adgang til store offentlige lån og garanti for en vis mindsteomsætning med den offentlige sektor. I Vesttyskland indebærer det såkaldte tredje program for data-industrien en samlet støtte på 1.575 mill. DM i perioden 1976-79. Konkluderende kan man sige, at Danmark formentlig er det eneste land i verden, der ikke systematisk søger at fremme en national edb-industri. Vi udmærker os måske snarere ved det modsatte.

Det er formentlig ikke aktuelt med en stortilet støtte til dansk edb-industri. Spørgsmålet er måske også, om denne overhovedet vil være interesseret heri. Men under alle omstændigheder må der være en almindelig samfundsinteresse i større åbenhed på hele edb-området, herunder ikke mindst fra de offentlige edb-organisationers side.

Man kan rejse det spørgsmål, om gennemførelse af de gængse licitationsregler på edb-området vil være tilstrækkeligt. Det vil formentlig også være nødvendigt at styrke de instanser, hvortil offentlige myndigheder og institutioner kan henvende sig for at få bistand til at definere deres reelle edb-behov, udvikle edb-løsninger og vurdere leverandørtilbud.

Finansminister *Heinesens* svar (2/9 77):

Med henblik på at sikre de mest rationelle